

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Әсәй авыл җирлегенә Советы
КАРАРЫ

Әсәй авылы

№ 6

« 27 » июнь 2017 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Әсәй авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турындагы Нигезләмәне раслау хақында

Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указы, "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Мәет җирләү һәм күмү эше турында" 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Указы, "Әсәй авыл җирлегенә" муниципаль берәмлегенә Уставы нигезендә

Әсәй авыл җирлегенә Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Әсәй авыл җирлегенә" муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында түбәндәге веб-адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет "мәгълүмат-коммуникацион челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча» урнаштырырга: <http://aznakaevo.tatar.ru>.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны торак-коммуналь хужалык, төзекләндерү, экология һәм җир мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Рәис

Л.М. Вәлиева

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Әсәй авыл җирлеге Советының 2017 елның 27 июнәндәге 6 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Әсәй авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турындагы Нигезләмә

"Әсәй авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә (алга таба - Нигезләмә) җирләү эшен оештыру турында әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнәндәге 1001 номерлы Указы нигезендә "Үлгәннәрне күмү буенча хезмәт күрсәтүләр гарантияләре турында", 12.01.1996 N 8-ФЗ "Күмү һәм күмү эше турында"гы Федераль законнары, 06.10.2003 N 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында"гы Указы, җирләү һәм күмү өлкәсендә башка норматив хокукый актлар, зиратларны, биналарны, күмү өчен Гиник таләпләр (Сан2.821-2811-11) нигезендә эшләнгән.

Глава 1. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр һәм терминнар:

Әлеге нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

- җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы - җирле үзидарәнең вәкаләтле органы яисә җирле үзидарә органының җирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтләр бирелгән вәкаләтле вазыйфаи заты;
- җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - түләүсез нигездә җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү максатларында муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан төзелә торган оешма;
- җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - җирләгәндә дәүләт гарантияләрен тәмин итү максатларында түләүсез нигездә җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт күрсәтүнең минималь исемлеге;
- күмү зонасы - зират территориясенең төп функциональ өлеше, анда күмү башкарыла, шул исәптән көлле урналарны күмү;
- җирләү урыннары - зиратны күмү зонасында бирелә торган җир кишәрлекләре;
- кабер ташлары (кабер ташлары) - күмү урыннарында урнашкан истәлекле корылмалар;
- ялгыз күмүләр - вафат булганнарны (һәлак булганнарны) күмү өчен җәмәгать зиратлары территориясендә бирелә торган, ире, якин туганнары, башка туганнары йә вафат булучының законлы вәкиле, шулай ук шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән вафат булганнарны күмү урыннары;
- туганлык җирләүләре - үлгән ир яисә хатынның якин туганын шул ук җир кишәрлегендә җирләүне гарантияләү өчен җәмәгать зиратлары территориясендә

түлөүсөз нигездә бирелә торган жирләү урыннары;

- гаилә (ыруглык) каберлекләре - өч һәм аннан да күбрәк үлгән якин туганнарны, башка туганнарны күмү өчен жәмәгать зиратларында түлөүле нигездә (туганлыкны күмү урынын исәпкә алып) бирелә торган жирләү урыннары;

- гаилә әгъзалары - бергә яшәүче һәм уртак хужалык алып баручы туганлыкка (үзлеккә) бәйлә затлар;

- буш күмү өчен ябык зиратлар - күмү зонасында күмү урыннары бирү өчен буш жир кишәрлекләре булмаган зиратлар;

- санитария-яклау зонасы - торак төзелештән, ландшафт-реакцион зонадан, ял зонасыннан һәм башка объектлардан күмү урыннарын аерып торучы зона, чикләре мөһүрү рәвештә махсус мәгълүмат билгеләре белән;

- жирләү - үлгән туганнарны күмү билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында үлгән кешене күмү.

2 бүлек. ГАРАНТИЯЛӘР НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ

2 статья. - жирләү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеге;

1. Үз өстенә күмү бурычын үз өстенә алган ир яисә хатынны, якин туганнарына, башка туганнарына, үлгән яисә башка затның законлы вәкиленә (алга таба - вафат булганны күмүне гамәлгә ашыру бурычын үз өстенә алган зат) күмү буенча хезмәтләр исемлегенә түбәндәге бушлай нигездә күрсәтү гарантияләне:

1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү (күмү хужасы таныклығын һәм номерын бирү);

2) күмү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны (тукыма - х/б, такта, эчке киём комплекты, тукума белән капланган табут) бирү һәм китерү;

хатынының, якин туганнарының, башка туганнарының яисә вафат булучының законлы вәкиленә гәүдәсен фаш итү;

3) үлгән кешенә гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү, ритуаль билгеләнештәге предметларны китерү буенча транспорт хезмәтләре күрсәтү;

4) күмү (кабер казу һәм кул күмү, алга таба көл белән урна бирү белән кремация);

5) күмү китапларын алып бару.

2. Түлөүсөз нигездә жирләү буенча хезмәтләр гарантияләнгән исемлеген күрсәтү күмү эшенә махсулаштырылган хезмәте, юридик һәм физик затлар тарафыннан башкарыла һәм мөрәжәгать итү характерында була.

Бу максатларда түбәндәге документлар бирелә:

- түлөүсөз нигездә жирләү хезмәтләренә гарантияләнгән исемлеген күрсәтү турында ирекле формада гариза;

үлем турында медицина таныклығы.

3. Үлгән кешене күмүне үз өстенә алган зат ЗАГС органнарында мөстәкыйль рәвештә үлем турында таныклык рәсмиләштергән булса, жирләүгә социаль пособие түлөү өчен түлөү алу өчен вәкаләтле органга пособие түлөү буенча түбәндәге документларны тапшыра:

- үлем турында таныклыкның күчermәсен, чынлык кушымтасы белән чагыштыру өчен;

үлем турында белешмә.

4. Жирләү буенча хезмәтләренә гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләренә сыйфаты, чын статьяның 1 өлешендәге 1 пункттында күрсәтелгәннәрдән тыш, жирле үзидарә органы билгеләгән таләпләргә

шулай ук күмүне башкаруу бурычын үз өстенә алган башка затлар һәм шөхесә ачыкланмаган үлгән затлар булмаганда түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- а) жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) тән нурланышы,
- 3) табут биру һәм илтөп житкөрү,
- 4) үлгән кешенә гәүдәсен зиратка илтү,
- 5) күмү: жирләү өчен кабер казу һәм жирләү буенча хөзмәтләр күрсәтү,
- е) жирләү ритуаль теркәү билгесен урнаштыру.

2. Туганнарсыз, соралмаган һәм танылмаган үлчеләрне күмү хөзмәтләре түләүсөз нигездә жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хөзмәтләр тарафыннан күрсәтелә.

3. Стоимость услуг по погребению безродных, неостребованных и неопознанных умерших устанавливается в соответствии с ч. 7 ст. 2 настоящего Положения.

4. Таныш булмаган үлгән кешеләрне күмү хокук саклау органнары ризалыгы белән билгеләнгән вакытта гамәлгә ашырыла.

4 статья. Мәет жирләүгә социаль пособие

1. Мәет үлгән кешене күмүне үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән күләмдә күмүгә социаль пособие түләнә.

2. Мәет жирләүгә яисә бер мәртәбә матди ярдәм күрсәтүгә социаль пособие билгеләү һәм түләү тәртибе Россия Федерациясә законнары белән билгеләнә.

3 бүлек.ЖИРЛӘУ ЭШЛӘРЕ

5 статья. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә кулланыла торган мөлкәт

1. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә файдаланыла торган мөлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү Россия Федерациясә законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Зиратлар урнашкан жир кишәрлекләре жир законнары нигезендә даими (вакыты чикләнмәгән) файдалануга бирелә.

6 статья. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнәң вәкаләтле органы

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Өсәй авыл жирлегә" муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнәң вәкаләтле органы булып тора.

2. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнәң вәкаләтле органы карамагына түбәндәгеләр керә:

1) авыл жирлегә территориясендә ритуаль хөзмәт күрсәтүләрне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

2) авыл жирлегә территориясендә жирләү урыннарын булдыру һәм оештыру турында, зиратны ябу турында, булган жирләү урыннарын күчөрү (табигый бәла-казалар куркынычы янаган очракта) турында карар кабул итү;

3) жирләү һәм күмү эше өлкәсендә муниципаль программалар кабул итү һәм гамәлгә ашыру;

4) кануннар һәм әлегә Нигезләмә нигезендә күмү урыннарын урнаштыру өчен жир кишәрлекләре бирү;

санитария һәм экология таләпләре бозылганда күмү урынында эшчәнлекне туктатып тору яисә туктату, жибәрелгән хокук бозуларны бетерү буенча чаралар күрү;

6) жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләргә (тарифларга) бәяләрне раслау;

7) күмү урыннары күләмнәрен билгеләү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

8) зиратларны карап тоту һәм карап тоту кагыйдәләрен билгеләү;

9) гаилә (ыруглык) күмүләр реестрын булдыру һәм алып бару, муниципаль зиратларда гаилә (бала табу) каберлеге өчен урын бирү яисә бирүдән баш тарту турында карар кабул итү;

10) жирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә житештерелгән барлык төр күмүләргә исәпкә алуны алып бару, шулай ук аларны инвентаризацияләү;

11) гамәлдәге законнарда каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыру.

3. "Әсәй авыл жирлеген" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт төзи, аңа күмү буенча бурычлар йөкләнә.

7 статья. Жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт

Күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәткә түбәндәгеләр йөкләнә:

1) жирләү хезмәтләренәң гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күрсәтү;

2) вафат булганнары, хатынына, якин туганнарына, башка туганнарына яисә вафат булганның законлы вәкиленә, шулай ук соралмаган һәм танылмаган вафат булганнары күмү буенча хезмәтләр күрсәтү.

8 статья. Күмү хезмәтләре

Өлеге Нигезләмә максатларында жирләү хезмәтләренә жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлегендә каралган хезмәтләр керә.

9 статья. Моргка үлгәннәргә транспортлау белән бәйлә төп мәсьәләләр

1. Йөкләү-бушату эшләрен дә кертеп, вафат булганнары моргка күчерү медицина учреждениеләреннән өлеге медицина учреждениеләренәң мәгълүмат чаралары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

2. Ире, якин туганнары, башка туганнары булмаган үлгән йә вафат булган, шулай ук суд-медицина экспертизасы (тикшеренүләр) һәм патолого-анатомик яру (медицина учреждениеләрендә вафат булганнан тыш) житештерү өчен вафат булган башка туганнары, шулай ук өлеге төр хезмәт күрсәтүләргә муниципаль контракт (киләшү) төзегән юридик затлар яисә индивидуаль эшкуарлар ачылган яисә вафат булган мөет булган жирләрдән моргка йөртү.

3. Өлеге статьяның 1 һәм 2 өлешләрендә каралмаган очракларда вафат булганнары транспортровкалау үлгән кешенә (яисә башка кызыксынучы затларны) күмүгә үз өстенә алган зат акчалары исәбеннән юридик затлар яисә индивидуаль эшкуарлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4 бүлек. Жирләү урыны

10 статья. Зират

1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык зиратларны исәпкә ала, жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең ул билгеләгән тәртиптә вәкаләтле органы алып бара.

2. Ирекле жирләү өчен ябылган зиратларда санитар-эпидемиологик кагыйдәләргә һәм нормаларны (алга таба - санитария кагыйдәләре) үтәп, бары тик жирле үзидарә органының ирекле жирләү өчен зиратны ябу турындагы хокукый акты үз көченә кергәнчә бирелгән туганлык, гаилә (бала табу), мактаулы күмү жирләре территориясендә генә жирләнә.

3. Зиратлар территориясендә аларның максатчан билгеләнеше белән туры килми торган берәр эшкарлык эшчәнлегә тыела.

11 статья. Зиратларны карап тоту һәм карап тоту кагыйдәләре

1. Жирле үзидарә органы карамагындагы зиратларны карап тоту һәм карау кагыйдәләре жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

2. Зират территориясендә юл хәрәкәте иминлегенә турында Россия Федерациясе законнарын үтәп, транспорт чаралары өчен бушлай машина кую урыны каралырга тиеш.

3. Жирләү урыннарын чәчәкләр, материаллар белән сату итү шушы максатлар өчен бирелгән урыннарда гына үз компетенциясе чикләрендә жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнгән урыннарда гына гамәлгә ашырыла.

5 бүлек. Жирләү урыннары

12 статья. Жирләү урыннары һәм аларның төрләре

1. Әлеге Нигезләмә максатларында күмү урыны түбәндәге төрләргә бүленә: ялгыз, тугандаш, гаилә (ыруглы), мактаулы төрләргә.

Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы жирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә житештерелгән барлык күмүләргә исәпкә ала, шулай ук аларны инвентарьлаштыруны кимендә өч елга бер мәртәбә үткәрә.

2. Иҗтимагый зиратлар территориясендә хәрби күмүләр (хәрби участоклар) өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) һәм үлгән бер динне күмү каралырга мөмкин.

3. Җәмәгать зиратлары территориясендә халыкның радиация куркынычсызлыгы өлкәсендәге Россия Федерациясе кануннарын һәм санитария кагыйдәләрен үтәп, югары радиоактив фон булган үлгәннәргә күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) бирелергә мөмкин.

4. Зиратлар территориясендә житештерелгән жирләүләргә инвентаризацияләүне үткөрү тәртибе, Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләре үтәлеп, жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

5. Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә бирелгән күмү урыннары мәҗбүри рәвештә тартып алына алмый, шул исәптән күрсәтелгән урыннарда урнаштырылмаган (ташландык) каберләр булса да.

6. Жирләү урыннары зиратны планлаштыру нигезендә бирелә. Кайбер участоклар арасындагы ераклык 0,5 м, рәтләр арасында 0,75 м булырга тиеш.

7. Санитар-яклау зонасы чикләрендә һәм юл кырыйларында зиратны планлаштыруны бозып күмү рөхсәт ителми.

13 статья. Ялгыз күмүлөр

1. Ялгыз күмү урыннары жирлөү өлкөсөндө жирле үзидарөнең вөкалөтле органы тарафыннан, жирлөү эше мөсьөлөлөре буенча махсуслаштырылган хезмөт мөрөжөгаты иткөн көнне, ялгыз күмү урыны бирү турында гариза белән түлөүсөз нигездө бирелө. Гаризага үлем турында таныклыкның күчөрмөсө (дөрөслөк кушымтасы белән) кушымта итеп бирелө. Ялгыз күмү урыннары шөхөсө ачыкланмаган үлгөн кешелөрне күмү өчөн бирелгөн очракта, гаризага өстөмө рөвөштө эчке эшлөр органнарының өлөгө вафат булганнарны күмүгө ризалыгын раслый торган документ күчөрмөсө дө өстөлө (чынбарлыгын төркөп, төргөк өчөн беркетелө).

2. Ялгыз күмү күлөмө 5 кв.м дан арта алмый (2,5 м x 2,0 м).

Бер дөрөжөдө жирлөү бер урында - 1.

3. Ялгыз күмү өчөн урыннар бирелгөндө, өлөгө статьяның 4 өлөшөндө билгелөнгөн очрактардан тыш, жирлөү өлкөсөндө һәм күмү эше өлкөсөндө жирле үзидарөнең вөкалөтле органы тарафыннан ялгыз күмү турында таныклык бирелми.

4. Якын туганнар, башка туганнар барлыкка килгөн очракта, аларның язма мөрөжөгате һәм туганлык мөнөсөбөтлөрөн раслый торган документлар бирү нигезөндө, жирлөү һәм күмү эше өлкөсөндө жирле үзидарөнең вөкалөтле органы тарафыннан, санитария кагыйдөлөрөн үтөгөн килөш, туганын өлөгө кабергө күмү турында таныклык бирелө.

14 статья. Төп күмү

1. Туганнары күмү урыннары жирле үзидарөнең жирлөү өлкөсөндө вөкалөтле органы тарафыннан, вафат булган, махсуслаштырылган хезмөтне жирлөү бурычын үз өстенө алган затның, туганлык жирлөү эше яисө башка хужалык итүчө субъектны күмү турында гариза белән жирлөү бурычын үз өстенө алган затның мөрөжөгате көнөндө түлөүсөз нигездө бирелө. Гаризага үлем турында таныклыкның күчөрмөсө (төргөк өчөн чын нөсхө кушымтасы белән), урнаны көл белән күмгөндө, өстөмө рөвөштө гаризага кремация турында белөшмө күчөрмөсө өстөлө (чынын чагыштыру өчөн кушымта белән).

2. Тугыз жирлөү күлөмө 10 кв.м (2,5 м x 4 м) артып китө алмый.

Күмү бер дөрөжөдө бер урында - 2.

3. Мөет жирлөү һәм күмү эше өлкөсөндө вөкалөтле жирле үзидарө органнары тарафыннан туганлык жирлөү урыны бирелгөндө, туганлык жирлөү турында таныклык бирелө.

15 статья. Гаилө (ыруглык) күмүлөр

1. Гаилө (ыруглык) күмүлөрөн төзү урыннары чын жирлөргө дө, булачак күмүлөргө дө бирелө.

2. Зират территориясөндө гаилө (ыруглык) күмү зонасы мөйданы зиратны күмү зонасының гомуми мөйданының 1/3 өлөшөннөн артмаска тиөш.

3. Жирлөү һәм күмү эше өлкөсөндө жирле үзидарөнең вөкалөтле органы жирле үзидарө органы карамагындагы зиратлар территориясөндө гаилө (бала табу) каберлөгө өчөн урын бирү яисө бирүдөн баш тарту турында карар кабул итө, гаилө (бала табу) күмүлөре реөстрын төзи һәм алып бара.

4. Гаилө (бала табу) жирлөү өчөн урын бирү турындагы мөсьөлөнө хөл итү өчөн жирлөү һәм күмү эше өлкөсөндө жирле үзидарөнең вөкалөтле органына түбөндөгө документлар тапшырыла:

1) гаилө (ыруглык) күмүне төзү өчөн урын бирү турында гариза;

2) мөрөжөгаты итүчөнөң шөхөсөн таныклый торган паспорт яисө башка документ күчөрмөсөн, аны төшөрөп калдыру өчөн нигөз кушымта белән;

3) ике һәм аннан да якын туганның (башка туганнарның) булуын раслауы документларның исөмлөк өчөн нигөз салуылар кушымтасы белән күчөрмөлөре.

Өлеге Нигезләмәдә каралмаган башка документлар бирү таләбе рөхсәт ителми.

Барлык тапшырылган документлар да мөрәҗәгать итүчегә шушы статьяда күрсәтелгән документларны тапшырган көнне аларны кабул итү датасы турында тамга белән тапшырыла торган опись буенча кабул ителә.

Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы бирелгән документларны исәпкә алуны һәм саклауны тәэмин итә.

5. Гаилә (бала табу) күмү урыны киләчәктә жирләү өчен урын бирелсә, гаилә (бала табу) күмү өчен урын бирү яисә аны тәкъдим итүдән баш тарту турындагы карар гариза барлык кирәкле документлар белән алынган көннән алып ундүрт календарь көннән артмаган срокта кабул ителә.

Өгәр жирләү хәзерге вакытта гамәлгә ашырылырга тиеш булса, гаилә (бала табу) күмү өчен урын бирү яисә аны бирүдән баш тарту турында карар мөрәҗәгать итүче тарафыннан жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органына жирләү һәм күмү эше (күмү көненә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча) үлем турында медицина таныклыгы яисә ЗАГС органнары биргән үлем турында таныклык, шулай ук өлеге статьяның 4өлешендә күрсәтелгән документларны бирү көнендә кабул ителә.

7. Гаилә (бала табу) күмү урыны күләме 12 кв.метрдан арта алмый (туганлык жирләнүе өчен бушлай урынны исәпкә алып).

8. Гаилә (бала табу) күмү турындагы таныклыкта түбәндәгеләр күрсәтелә: гаилә (бала табу) каберлеге өчен урын бирелгән зиратның исеме; гаилә (бала табу) каберлеге күләме, зиратта урнашу урыны (квартал, сектор, участок номеры); гаилә (бала табу) күмү теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, шулай ук законнар нигезендә башка белешмәләр.

Гаилә (бала табу) жирләү өчен бирелгән урын турындагы мәгълүмат жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан Гаилә (бала табу) күмүләр реестрына ул бирелгән көннән алып өч эш көне эчендә кертелә.

16 статья. Мактаулы күмүләр

1. Жәмәгать зиратлары территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Азнакай муниципаль районы, Әсәй авыл жирлеге алдындагы казаньшлары булган вафат булган гражданныр истәлеген мәңгеләштерү максатларында жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле жирле үзидарә органы карары нигезендә мактаулы күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) каралган булырга мөмкин.

2. Мактаулы күмү урыннары - күмелгән урыннар (кагыйдә буларак, зиратның төп аллеясе буйлап урнашкан, уңайлы якын килүләре һәм яхшы күзәтүләре булган зиратның төп аллеясы буйлап урнашкан) жирләү кызыксынучы затлар яисә оешмаларның үтенечнамәсе буенча түләүсез нигездә жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Азнакай муниципаль районы, Әсәй авыл жирлеге белән тиешенчә хезмәт итүләре нигезләнгәндә һәм расланганда, вафат булган ир яисә хатынның, туганнарының яисә вафат булган башка туганнарының яисә законлы вәкиленең бүтән ихтыяры булмаган очракта бирелә.

3. Мактаулы күмүләр өчен урын күләме - 6 кв.м майданлы участок.

4. Күмү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан мактаулы жирләү урыны бирелгәндә мактаулы күмү турында таныклык бирелә.

17 статья. Жирләү

1. Туганнары, гаилә (ыруглык), мактаулы күмү урынында түбәндәге документлар бирелә:

- 1) жирләү турында гариза;
- 2) тиешле күмү турында таныклык;
- 3) гариза бирүченең шәхесен таныкларчы паспортын яисә башка документны, чынын беркетеп, чагыштыру өчен;
- 4) жирләү урыны теркәлгән затның нотариаль таныкларган ризалыгы (мөрәжәгать итүче өлге урында күмү урыны теркәлгән зат булмаган очракта);
- 5) үтерү турында таныклыкның күчәрмәсен, аны төшереп калдыру өчен нигез була.

Мөрәжәгать итүченең күрсәтелгән документларның күчәрмәләре булмаган очракта, аларны эзерләү жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле жирле үзидарә органы хезмәткәрләре тарафыннан үз компетенциясе нигезендә тәэмин ителә.

Өлге Нигезләмәдә каралмаган башка документларны тапшыруны таләп итү рөхсәт ителми.

18 статья. Жирләүләргә теркәү (яңадан теркәү)

1. Жирле үзидарә органы карамагындагы зират территориясендә житештерелгән һәр күмү жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан күмүләргә теркәү кенәгәсендә теркәлә. Күмүгә теркәү турындагы язма күмү турындагы таныклыкка кертелә.

Күмү урыннарын теркәү кенәгәсендә күмүләргә теркәү һәм күмү турында таныклар бирү өчен түләү алынмый.

2. Күмү урыннарын һәм күмү турында таныкларны теркәү кенәгәләргә күмү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан раслана.

Күләнәргә теркәү китапларын алып бару тәртибе жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

Авил жирлегендә жирләүләргә теркәү кенәгәләргә саклауны Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Өсәй авил жирлегә" муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты тикшереп тора.

3. Жирләүләргә теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм даими саклау эшләргә карый.

Күрсәтелгән китаплар жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан муниципаль архивка жирләү өлкәсендә, жирләү эше өлкәсендә билгеләнгән тәртиптә даими саклауга тапшырыла.

4. Башка затларга күмүгә яңадан теркәү гариза бирү характерында була һәм, яңадан теркәлү сәбәпләргә күрсәтеп, гариза нигезендә күмү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Гаилә (ыруглык) күмүгә карата яңадан теркәлү якын туганнарда һәм башка туганнарда башкарыла, ә андыйлар булмаганда - башка затларга.

5. Жирләүләргә яңадан теркәгәндә жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан күмүләргә теркәү китабына һәм күмү турында таныклыкка тиешле үзгәрешләр кертелә.

Жирләүләргә теркәү китабына үзгәрешләр кертү өчен түләү алу һәм күмү турында таныклар башкарылмый.

6. Гаилә (бала табу) күмүләргә яңадан теркәү турындагы мөгълүмат жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан Гаилә (бала табу) күмүләргә реестрына яңадан теркәлү узган көннән алып өч эш көне эчендә кертелә.

19 статья. Үлем корылмалары (кабер ташлары) аларны теркәү

1. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы кабер өстендәге корылмаларның (кабер ташларының) биеклегә буенча чикләүләр билгеләргә хокуклы.

Үлем корылмалары (кабер ташлары) югарырак булмаган биеклек белән

билгеләнә:

- һәйкәлләр - 2 метрдан артык түгел;
- Койма - 1,2 метрдан югары түгел.

2. һәр кабер нигезендәге корылманы (кабер ташын) теркәүне һәм алмаштыруны күмү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы гамәлгә ашыра, бу хакта кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү кенәгәсендә һәм күмү турында таныклыкта тиешле язма эшләнә.

Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү кенәгәсендә урнаштыру һәм алмаштыру өчен түләү алу һәм тиешле язуны күмү турындагы таныклыкка кертү башкарылмый.

3. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) урнаштыру һәм алмаштыру исеменә күмү урыны теркәлгән зат яисә аның вәкиле тарафыннан шәхесне таныклаучы паспорт яисә башка документ, күмү турында таныклык, шулай ук кабер өстендәге корылманы (кабер ташларын) эзерләү (сатып алу) турында документ күрсәтелгәндә башкарыла.

4. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органында даими сакланырга тиеш.

5. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китабы үрнәге, аны алып бару һәм даими саклау өчен эзерләү тәртибе авыл жирлегенең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

20 статья. Зиратларны карап тотуга санитар һәм экологик таләпләр

1. Зиратларда эшчәнлек санитария һәм экология таләпләре һәм жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, ул авыл жирлегенең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирдә жирләү урыннарының санитар-эпидемиологик күзәтчелеге һәм экологик контроле Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Мәет жирләү урынын тотуга санитария һәм экология таләпләре бозылганда, авыл жирлегенең вәкаләтле органы күмү урынында эшчәнлекне туктатып торырга яисә туктатырга, жибәрелгән хокук бозуларны бетерү һәм кеше сәламәтлегенә, шулай ук жирләүнең яңа урынын булдыру буенча чаралар күрергә тиеш.

4. Жирләгәндә кулланыла торган предметлар һәм матдәләр (табутлар, урналар, венюклар, бальзамлы торган матдәләр) санитар-эпидемиологик таләпләргә һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге таләпләргә туры килергә тиеш.

6 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

21 статья. Нигезләмәне үтәмәгән өчен җаваплылык

1. Өлеге Нигезләмәне бозуга юл куйган затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар.